

Turay József

120 évvel ezelőtt, 1905. március 1-jén született Egerben a magyar futball első Császára, Turay József, aki Suttyóból lett Császár.

Nem gyakori, hogy egy sportembernek két becenevet is adtak, ráadásul mindkettőt mindig áhítattal ejtették ki a szurkolók, mert viselője ámulatba ejtette őket. Turay József a Ferencváros és a magyar labdarúgás legkiválóbb és legérdekesebb egyéniségeinek egyike volt, aki egyszerű munkásfiúból egyik napról a másikra került a magyar futball élvonalába. Egerben a Turay család gyermekei akár labdarúgócsapatot is alapíthattak volna, mert éppen tizenegyen voltak. De nem tették sem ott, sem Budapesten, ahová 1906-ban költözött a család, mégpedig Angyalföldre, a Röppentyű utcába. A kis Józsi ott kezdett el futballozni, de nem a testvéreivel, hanem a Röppentyű utcai SC-ben. Már ez az egyesületi név is mutatja, milyen sportélet folyhatott Budapesten a XX. század elején. Innen a Fővárosi SC-be vezetett az útja, itt fedezte fel magának és a Ferencvárosnak Tóth Potya István, aki akkor már az első professzionista csapat vázát igyekezett összerakni. A meglátása szerint ebben a vázban szilárd alkotóelemként volt helye Turay Józsefnek. Mint annyi másban, ebben sem tévedett a mester, Turay József jött, látott és győzött. Mindkét lábbal kitűnően rúgott és nagyszerűen fejt. Játéka hű tükre volt emberi egyéniségének. Nem a csillogás, hanem az egyszerű, de értékes és hasznos megoldások hívének bizonyult. Mint középcsatár jó érzékkel osztogatott. Lábbal és fejjel egyaránt veszélyt jelentett az ellenfél kapujára. A középfedezet helyén – pályafutásának második felében – két ember számára is elegendő munkát végzett. Fáradhatatlanul harcolt a védelemben. Pontosan irányított, rövid és hosszú átadásaival nagyszerűen segítette a támadókat. Harci szelleme, küzdőképessége

mindenkor töretlen volt. Ugye, ilyen jellemzőkkel ma is klasszisnak, sőt világlklasszisnak emlegetünk egy játékost?

Beceneveinek történetét ő maga mesélte el: „- *Belgrádba utaztunk játszani. A vonaton angyal földi emlékeimről mesélek és csak úgy közbevetőleg megemlítem, hogy arra mifelénk a rendőr neve: Suttyó. Ezt a szót egetverő siker fogadja. Mesém unalomba fullad, de ez a szó életben marad. Obitz Gábor javasolja, hogy az én nevem ezután Suttyó legyen ... Egyhangú lelkesedés fogadja az indítványt, s néhány hét múlva már azt írja az egyik lap, hogy „Suttyó” a középcsatár az osztrákok ellen. A közönség kórusban kiáltja a Suttyó nevet és egy időre mindenki elfelejti, hogy Turay a becsületes nevem. Ami pedig a következő becenevemet illeti, nos az az MTK-pályához fűződik. A Bástya ellen játszottunk. Remekül megy a játék, berúgom az első gólt, a másodikat, a harmadikat, a negyediket, az ötödiket! A közönség örvény: – Császár! – kiáltja egy öblös hang az állóhelyről. Sok százan ordítják tovább: Császár! Császár! Ettől kezdve hol Suttyónak, hol Császárnak becéztek. Tetőpontjára jutottam a népszerűségnek – két becenevem is volt! Egy szegény szobrász megkér, hogy álljak modellt neki, szobrot akar csinálni rólam, s a kis szobrokat árulni fogja. Három napig Sződligeten modellt álltam ... Felkérnek, hogy gengsztert játsszak egy magyar filmben. Megmagyarázom nekik, hogy nem vagyok színész, megnyugtattak, hogy nem fontos, rövid jelenetről van szó, azt akarják, hogy minden Fradista megnézze a filmet. Kétszáz pengőt kaptam a félpercnnyi szerepért, a „Kísértetek vonata” azonban nem ér el valami fényes sikert az én közreműködésem ellenére sem.”*

Suttyó, a Császár a Fradiban három magyar bajnokságot, köztük 1932-ben az egyedülálló 100 %-osat, három Magyar Kupa győzelmet ért el, tagja volt az 1928-as KK-győztes csapatnak és az 1929-ben Uruguay válogatott ját legyőző csapatnak is. A legendás T-betűs csatársor (ki ne tudná ma is: Táncos, Takács II, Turay, Toldi, KohuT) centeré és oszlopa volt, a közönség egyik bálványa. 1933-ban aztán megtört valami, pénzügyi ellentétei támadtak a vezetéssel, ezért váltott, a Hungária körútra tette át a székhelyét, ahol tárt karokkal várták, ott is bálvány lett. Nem is csoda, hiszen így vallott: „- *Mindent megtettem a Ferencvárosért, ameddig a Ferencváros mindent megtett értem, de megváltam a Ferencvárostól, amikor azt láttam, hogy szerelmünk nem kölcsönös. FRADISTA VAGYOK MA IS, de nem hiszem, hogy akadhat valaki, aki becsületesebben küzd a kék-fehér színeért, mint én.*” 1940-ig a kék-fehérekkel is nyert két bajnoki címet, az MTK is örökös bajnokává választotta. 1938-ban a magyar válogatottal világbajnoki ezüstérmet szerzett.

1940. után még Újvidéken futballozott, majd edzőként a Konzervgyár, az Elzett SC, a Chinoin SC, és a Rákosrendezői Törekvés csapatainál tevékenykedett. A tréneri munkát 1957-ben fejezte be. Fájdalmasan korán, nem sokkal 58. születésnapja után, 1963. június 24-én hunyt el.

Turay Józsefet a futballpályán elért sikerei sohasem kápráztatták el. Csábító külföldi ajánlatok sem tudták elszakítani családjától és hazájától. „Suttyó”, a nagyszerű „Császár” labdarúgóként és emberként egyaránt kivívta kortársai osztatlan megbecsülését, szeretetét. Méltó az utókor tiszteletére is! Ezért vagyunk most mi is itt, hogy születésének 120. évfordulójára emlékezve, koszorúnk elhelyezésével tisztelegjünk feledhetetlen emléke előtt.

Budapest, 2025. február 28.